

Wystawa „SYBIRACY 1940-1956”

Ekspozycja została zorganizowana w miejscu o symbolicznej wymowie. X Pawilon Cytadeli Warszawskiej pochłonął kilka pokoleń represjonowanych przez rosyjskiego zaborcę Polaków, dla wielu innych stanowił przedsiónek Sybiru. Między innymi byli tu więźni Romuald Traugutt i Józef Piłsudski. To miejsce przypomina nam o naszych bohaterach, którzy walczyli o niepodległość Polski.

10 II 2000 roku odbyła się uroczystość otwarcia wystawy, w której miałam zaszczyt wziąć udział. Obej-

rzeliliśmy zachowane w oryginale cele więzienne: 3-osobowe, 2-osobowe i pojedyncze. Przy zwiedzaniu koleżanka natknęła się na nazwisko swego wujka, który tam był więziony za rządów cara.

Wszystkich przybyłych do muzeum przyjęto w sali kinowej, gdzie dr Andrzej Stawarz powitał zaproszonych gości: przedstawiciele kultury i sztuki, Urzędu d.s. Kombatantów i Osób Represjonowanych w osobie Jacka Taylora, prezesa Związku Sybiraków Ryszarda Reiffa, biskupa Kraszewskiego, syna zesłańca urodzonego w Kazachstanie posła Dobrońskiego broniącego obecnie praw Sybiraków w Parlamencie i pana Zielińskiego potomka zesłańca Powstania Styczniowego urodzonego na Syberii. Minutę milczenia uczczono pamięć niedawno zmarłego min. Kultury pana Zakrzewskiego. Wysłuchano hymnu sybirackiego. Po wystąpieniu dr Stawarza po kolei zabierali głos zaproszeni goście. Na koniec Marian Jonkajtys przeczytał swoje wiersze opisujące Golgotę Wschodu.

Poświęcenia obiektów wystawy dokonał bp Kraszewski. Na zgromadzony zbiór składają się pamiątki z pobytu na zsyłce. Do wszystkich skierowano apel o przekazywanie posiadanych w domach pamiątek. Zrodził się pomysł sprowadzenia wagonu towarowego „tępluszki”, jakim przewożono Polaków na Syberię. Taki wagon znajduje się w Nowej Wilejce na Grodzieńszczyźnie. Pomoc w tej sprawie zadeklarowali Tadeusz Maklewicz z Grodna, Romuald Gieczewski z Wilna, konsul RP w Grodnie i PKP.

Po oficjalnej uroczystości otwarcia wystawy odbył się poczęstunek a następnie przejazd autokarem pod pomnik „Poległym i Pomordowanym na Wschodzie”. W honorowej asyście żołnierzy Wojska Polskiego złożono wiązanki kwiatów.

Zachęcam wszystkich do odwiedzenia X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej. Zabierzmy z sobą nasze dzieci i wnuki. To będzie bardzo dobra lekcja historii.

Stanisława Terlikowska
